

Mowi AS
Sandviksbodene 77A

5035 BERGEN

Adm.enhet: Tildelingsseksjonen
Saksbehandler: Thorbjørnsen/Fossan
Telefon: 90361725/91520357
Vår referanse: 17/17612
Deres referanse:
Dato: 30.04.2019

Mowi AS - avslag på søknad om utviklingstillatelser - AquaStorm

Fiskeridirektoratet viser til søknad fra Mowi AS (tidligere Marine Harvest Norway AS, heretter «Mowi» eller «søker») 17. november 2017. Mowi søker om 36 utviklingstillatelser til utvikling av konseptet «AquaStorm».

Konseptet

Konseptet AquaStorm beskrives som et konsept for ubemannet, offshore, subsea lakseproduksjon. Konseptet er planlagt for bruk på lokaliteter med en øvre signifikant bølgehøyde på fem meter, perioder på inntil 15 sekunder og dimensjonerende strøm på 0,65 meter per sekund.

Hver enkelt merdkonstruksjon skal ha et oppdrettsvolum på ca. 50 000 kubikkmeter. Den skal bestå av en dobbel not, en øvre flytekrage i HDPE som skal sikre nødvendig oppdrift, og en bunnring i stål som skal sikre stabilitet og motstandsdyktighet for radielle krefter. Merdene skal i tillegg ha en større nedre konisk innretning som skal avsluttes i en kraftig ring, tentativt av stål, som i tillegg til å avslutte et dobbelt notsystem også skal understøtte forankringssystemet, tilførsel av fôr, styringssignal, luft og kraftforsyning. Indre og ytre not skal være festet til flyteringen, støttes og utspiles av bunnringen og avsluttes mot den nedre anker-ringen.

Et oppdrettssenter («cluster») skal bestå av åtte produksjonsenheter. Slik Fiskeridirektoratet forstår søknaden ønsker søker å etablere tre slike cluster med åtte enheter per cluster. Enhetene skal forankres på redundant vis til havbunnen på 100 til 250 meters dyp med bruk av vinsj, sekundær løsnings og egnet bunnfeste. Merdene skal ha et operasjonsdyp på 15 meter under normale værforhold og skal kunne senkes ned mot 50 meter ved behov i dårlig vær. Oppdriften skal til enhver tid være positiv og dybdeplasseringen skal reguleres av ankervinsjen. En luftkuppel i merden skal gi mulighet for vedvarende drift i nedsenket

tilstand. Merden skal i utgangspunktet kun heves til overflaten ved innsett av smolt, uttak av slaktefisk eller vesentlig vedlikeholdsarbeid. Merdene skal ha utstyr og sensorikk som skal sørge for biologisk og teknisk sikker drift.

Merdene i et cluster skal være forbundet med en manifold (fordeler) på havbunnen gjennom stigerør (risere). Riserne skal forsyne merdene med fôr, elektrisitet, luft, datakraft og kontrollfunksjoner fra et kontrollsentert på land. Riserne skal også bringe det som kan samles opp av slam, fôrspill og dødfisk fra merdene til landanlegget. Manifolderen er strukturen som skal knytte sammen merdene og landanlegget. Manifolderen skal forsynes gjennom en kraftkabel, en data- og kommunikasjonskabel, en luftledning og to parallelle rørledninger fra landanlegget. Rørledningen skal frakte elektrisitet, datakraft, luft og fôr til manifolderen. På enden av den siste manifolderen i kjeden skal rørledningen svinge og returnere til den samme manifolderen for å laste og frakte avfall tilbake til land.

Fôr skal transporteres i et såkalt «pig-train». Fôret skal transporteres suspendert i vann mellom to pigger og skal stoppe ved manifolderen hvor det skal losses. Fra buffertanker i manifolderen skal fôret transporteres 50 til 200 meter vertikalt gjennom stigerørene og fram til utfôringspunktet i luftkuppelen.

Et landanlegg skal kunne forsyne flere oppdrettssentere i en kjede gjennom de samme rørledningene og ellers med bruk av samme infrastruktur.

Fiskeridirektoratet viser for øvrig til søknaden.

Regelverk

Bestemmelser om utviklingstillatelser og hjemmel for tildeling finnes i forskrift om tillatelse til akvakultur med laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften) kapittel 5.

Fiskeridirektoratet viser spesielt til følgende utdrag:

§ 22. Særlige formål

(...) Akvakultur av matfisk til utvikling skal bidra til å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode.

§ 23. Generelle vilkår for tildeling og fornyelse

Fiskeridirektoratet kan gi tillatelse til og fornyelse av tillatelse til akvakultur av matfisk til særlige formål etter en faglig vurdering. (...)

§ 23b. Særskilte tildelingsvilkår for tillatelse til utvikling

Søker kan få tildelt tillatelse til akvakultur av matfisk til prosjekter som kan bidra til å utvikle teknologi og som innebærer betydelig innovasjon og betydelige investeringer. Formålet er å legge til rette for at ny kunnskap, eksisterende kunnskap fra forskning eller praktisk erfaring kan brukes til å utvikle teknologi som kan bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor, blant annet ved konstruksjon av

prototyper og testanlegg, industriell design, utstyrsinstallasjon og fullskala prøveproduksjon.

Fiskeridirektoratets vurdering

I tråd med praksis som ble innført 15. juli 2017 har søker i epost 15. august 2018 fått varsel om at saken ville bli tatt opp til behandling, og at eventuell supplerende informasjon kunne sendes inn innen tre uker. Mowi har levert supplerende opplysninger både før og etter utløpet av treukersfristen. Fiskeridirektoratet vurderer at søknaden er tilstrekkelig opplyst til å kunne tas til behandling, jf. forvaltningsloven § 17.

Betydelig innovasjon

Det følger av laksetildelingsforskriften § 22 annet ledd at utviklingstillatelse «skal bidra til å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode». Fiskeridirektoratet kan innvilge utviklingstillatelse «etter en faglig vurdering», jf. laksetildelingsforskriften § 23 første ledd. Søker kan få tildelt utviklingstillatelse til prosjekter som kan bidra til å «utvikle teknologi» og som blant annet innebærer «betydelig innovasjon», jf. laksetildelingsforskriften § 23b første ledd. Det følger av retningslinjene for behandling av søknader om utviklingstillatelse¹ at det er opp til forvaltningens skjønn å vurdere prosjektet og om kriteriene for tildeling er oppfylt. Avgjørelsen av om det skal innvilges utviklingstillatelse bygger etter dette på en skjønnsmessig, faglig vurdering. Søker har ikke rettskrav på å få tildelt utviklingstillatelse, selv om prosjektet innebærer betydelige investeringer og betydelig innovasjon. Det stilles strenge krav for å få utviklingstillatelse.

Et tilsagn om utviklingstillatelse innebærer tildeling av et betydelig gode fra staten. Kriteriene for å få dette godet (utviklingstillatelsene) framgår av forskrift og retningslinjer. Søkere til utviklingstillatelse forutsettes å være profesjonelle parter som det kan forventes at har satt seg inn i gjeldende regler for tildeling. Søkeren må derfor beskrive og dokumentere eget konsept innenfor de retningslinjene som er gitt. I klagevedtaket fra Nærings og fiskeridepartementet i søknaden om utviklingstillatelse til Pure Farming AS², 22. november 2017 nevner departementet i forbindelse med utrednings- og veiledningsplikt at det er «...først og fremst den profesjonelle søkerens eget ansvar å legge frem den dokumentasjon som skal til for å vurdere søknaden. Når det stilles tydelige krav til utvikling av ny teknologi og betydelig innovasjon i forskrift og veileder, bør det være klart for søker at det kreves en viss grad av teknisk spesifisering og beskrivelse i søknaden».

For at innovasjonspotensialet skal vurderes som tilstrekkelig høyt, må det også sannsynliggjøres at den omsøkte teknologien kan realiseres på tiltenkt måte. Herunder må søker sannsynliggjøre at prosjektet vil kunne gjennomføres, slik at ny og forbedret

¹ Retningslinjer for behandling av søknader om utviklingstillatelse til oppdrett av laks, ørret og regnbueørret, Nærings- og fiskeridepartementet 21. juni 2016

² <https://fiskeridir.no/Akvakultur/Tildeling-og-tillatelse/Saertillatelse/Utviklingstillatelse/Brev-og-vedtak>

produksjonsteknologi som oppfyller formålet faktisk utvikles. Hvis konseptet ikke er gjennomførbart vil det heller ikke være egnet til å oppfylle formålet med utviklingstillatelsene og dermed ikke kunne innebære en forbedring sammenlignet med eksisterende teknologi. Fiskeridirektoratet vil presisere at det naturligvis ikke kan kreves dokumentasjon av samtlige detaljer i konseptet, men det må kunne forventes et visst nivå på innledende analyser som viser at konseptet kan føre til utvikling av teknologi som oppfyller formålet, samt har et tilstrekkelig sikkerhetsnivå. Retningslinjene oppstiller en ikke-uttømmende liste over dokumentasjon som bør legges ved søknaden. Selv om listen kun er ment å være veiledende gir den en pekepinn på hvilket nivå som kreves av dokumentasjon i søknaden. Det går fram av listen at det i søknader om utviklingstillatelser bør gis en inngående beskrivelse av prosjektet. Videre framgår det at en slik beskrivelse bør omfatte en redegjørelse av hvordan prosjektet skiller seg fra tidligere teknologi og at også mer detaljert teknisk dokumentasjon, slik som dimensjonerende konstruksjonsanalyser bør inngå. Ettersom konseptene det søkes om utviklingstillatelser til er så ulike, vil man ikke på forhånd kunne utarbeide en liste over dokumentasjon som alltid må være tilstede. Det kan også være at ulike typer dokumentasjon vil være relevant for de ulike konseptene. Nivået av den dokumentasjon og detaljering som kreves er avhengig av den konkrete søknaden. Kompleksitet og risiko i konseptet er begge faktorer som kan trekke opp kravene til dokumentasjon for gjennomførbarhet. Aqua-Storm konseptet fremstår som relativt krevende å utforske rent teknologisk og Fiskeridirektoratet legger til grunn at søknaden dermed burde inneholdt dokumentasjon på et nivå som svarer til det krevende konseptet.

Etter Fiskeridirektoratets vurdering framstår AquaStorm-prosjektet som et godt planlagt prosjekt. Søker har levert betydelige mengder dokumentasjon som beskriver hvordan arbeidet er ment å skride fram for utvikling av en sikker og robust konseptløsning. Søknaden og tilleggsdokumentasjonen beskriver hvilke undersøkelser og analyser som bør gjøres, hvilken teknologi som må undersøkes nærmere og hvilken teknologi som er moden for å tas i bruk. Planene er supplert med konseptbeskrivelser og arrangementstegninger. Søknaden beskriver etter Fiskeridirektoratets vurdering i utførlig grad de ulike teknologiene som skal knyttes sammen og utviklingsbehov ved eventuelle kunnskapshull.

Gode planer er imidlertid ikke nok til å sannsynliggjøre realisering av konseptet i den grad som det kreves etter ordningen med utviklingstillatelser og sett hen til kompleksiteten i konseptet. Etter Fiskeridirektoratets vurdering befinner prosjektet seg i en fase hvor det fremdeles er uavklarte konseptuelle detaljer som ikke kan låses før ytterligere analyser og studier av teknologien er gjennomført. I følge søker avhenger disse igjen av en tildeling av tillatelser.

Søker har sendt inn dokumentasjon som er benevnt som teknisk dokumentasjon, for eksempel vedlegg A6 – *Aquastorm merd styrkeberegning*, A7 – *Aquastorm automasjon og monitorering* og A8 – *Kraftforsyning*. Etter Fiskeridirektoratets vurdering er dokumentasjonen å anse som tilbud fra henholdsvis Aqualine AS, Kongsberg Maritime AS og ABB AS som viser hvordan leverandørselskapenes kompetanse kan komme prosjektet til nytte og hvilke

referanseprosjekter leverandørene kan vise til. Aqualine AS har levert et beregningseksempel som viser fordelene ved å benytte en stivere bunnring som utspiling enn det som er vanlig i et tradisjonelt anlegg gitt forankringsløsningen. Etter Fiskeridirektoratets vurdering er dette i og for seg nyttig informasjon, men Fiskeridirektoratet anser dette likevel som et generelt eksempel og ikke som dokumentasjon for konseptet som sådan. Fiskeridirektoratet finner ikke at dokumentet inneholder dimensjonerende konstruksjonsanalyser av konseptet selv om tittelen på dokumentet antyder dette.

Mowi søker om 36 utviklingstillatelser. Ved tildeling av utviklingstillatelser kan tillatelsene konverteres til ordnære matfiskstillatelser, forutsatt at målkriteriene er oppfylt. Mowi søker dermed om et betydelig gode fra staten. På denne bakgrunn og i lys av konseptets potensielle kompleksitet og risiko burde Mowi som et minimum levert med søknaden en fullverdig basis for design og innledende dimensjonerende konstruksjonsanalyser av de ulike systemene.

Etter Fiskeridirektoratets vurdering er prosjektet fortsatt umodent og søknaden dokumenterer ikke konseptets realiserbarhet i tilstrekkelig grad. Fiskeridirektoratet finner etter dette at det ikke er sannsynliggjort at den omsøkte teknologien vil kunne bli realisert og fungere etter hensikten, og vilkåret om «*betydelig innovasjon*» er dermed ikke oppfylt, jf. laksetildelingsforskriften § 23b.

Ettersom Fiskeridirektoratet har kommet til at vilkåret om betydelig innovasjon ikke er oppfylt, går vi ikke inn på vurderingen av hvorvidt prosjektet oppfyller de øvrige vilkårene for tildeling av utviklingstillatelser.

Vedtak

Fiskeridirektoratet har kommet til at det omsøkte prosjektet ikke oppfyller vilkåret om «*betydelig innovasjon*», jf. laksetildelingsforskriften § 23b. Fiskeridirektoratet avslår etter dette søknaden fra Mowi AS om 36 utviklingstillatelser til konseptet «AquaStorm».

Klagerett

Vedtaket kan påklages, jf. forvaltningsloven § 28, se vedlagte skjema. Klagefristen er tre uker.

Med hilsen

Øyvind Lie
direktør

Anne B. Osland
seksjonssjef

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift

Mottakerliste:

Mowi AS Sandviksbodene 77A 5035 BERGEN

Kopi til:

Nærings- og fiskeridepartementet Postboks 8090 Dep 0032 OSLO

Vedlegg

Klageskjema Mowi AS